

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен "доктор" по: област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.8 Икономика, научна специалност: Организация и управление (селско стопанство и подотрасли).

Автор на дисертационния труд: Йелена Мирослав Миланович, задочен докторант към катедра „Мениджмънт и маркетинг“ при Аграрен университет, гр. Пловдив

Тема на дисертационния труд: „Конкурентоспособност на дистрибуционните системи на аграрни продукти в Сърбия“

Рецензент: доц.д-р Тони Богданова Михова, Технически университет – София, филиал Пловдив
област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.8 Икономика, научна специалност: Икономика и управление
определен/а за член на научното жури със заповед № РД-16-267/05.03.2020 год. от Ректора на АУ.

1. Актуалност на проблема.

Актуалността на проблема се определя от важността на селското стопанство за националната икономика на Сърбия, произтичаща от големия дял, който посоченият сектор заема в БВП, националния доход, износа и заетостта на населението.

Конкурентоспособността на селското стопанство на Сърбия е изключително важен проблем във връзка с реалните възможности за утвърждаване на селскостопанското производство и разширяване износа на селскостопански продукти както към ЕС така и към останалите страни на Балканите.

В тази връзка, смяtam, че изследваният проблем, свързан с поддържането и развитието на конкурентоспособна дистрибуционна система на аграрни продукти в Сърбия е актуален в теоретичен и научно-приложен аспект.

2. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване.

Анализът на факторите, определящи конкурентоспособността на дистрибуционната система на аграрни продукти и на тази база да се предложи модел за повишаване на тези конкурентоспособност е основната цел на изследването. За нейното изпълнение се решават четири изследователски задачи.

Основната теза е ясно формулирана - чрез поддържането и развитието на конкурентоспособна дистрибуционна система на аграрни продукти се осъществява устойчиво развитие, както на селските райони, така и на селското стопанство като важен отрасъл на националната икономика на Република Сърбия. Изследват се и няколко работни хипотези, които допринасят за защита на тезата.

Методическият инструментариум е подходящо подбран, в съответствие с поставените цели и изследователски задачи.

3. Онагледеност и представяне на получените резултати.

Дисертационният труд е правилно структуриран и се състои от въведение, три глави и заключение. Съдържа 184 страници, използвана литература и приложения.

Резултатите от изследването са представени и онагледени с 20 диаграми и 146 таблици.

4. Обсъждане на резултатите и използвана литература.

В уводната част е обоснована актуалността на темата, представени са научната теза, обекта и предмета на изследване, целите и задачите на изследването, използваните методи и научно-приложните приноси.

Първата част разглежда теоретичните основи на научното изследване, като именно тук се изясняват ключовите понятия - конкурентоспособност, факторите, които влияят върху конкурентоспособността, подходите за измерване на конкурентоспособността, спецификата на конкурентоспособността в селското стопанство, както и начина, по който тя допринася за развитието на селските райони. Разглеждат се така също и видовете канали за дистрибуция и елементите на физическата дистрибуция на селскостопански продукти, както и съвременните технологии, прилагани в дистрибуционния и логистичния сектор.

Във втората част на дисертацията се определят методологическите инструменти на изследването. Разработва се въпросник, чрез който да се определи влиянието на всички фактори на модела на конкурентоспособност на системата за дистрибуция на земеделски продукти. Въпросникът съдържа 12 въпроса, описващи всеки един елемент на физическата дистрибуция на аграрни продукти и 15 въпроса, описващи конкурентоспособността на дистрибуционната системата.

В третата част са представени моделите на изследване. Тези модели са два - система 1 и 2. В рамките на тези модели, чрез приложението на метода на множествената корелация и метода на регресионен анализ се изследват връзките между факторите.

Заключението обобщава получените резултати от емпиричното изследване.

Литературният обзор обхваща 137 броя научни публикации и трудове на автори, както и електронни източници.

5. Приноси на дисертационния труд.

Приемам приложената справка за приносните идеи и решения в дисертационният труд с научен и приложен характер. Оценявам същественото значение на следните:

- разработена е концептуална рамка за оценка на конкурентоспособността на дистрибуционната система с аграрни продукти в Република Сърбия;
- анализирана и оценена е конкурентоспособността на дистрибуционната система с аграрни продукти в Република Сърбия, като са установени критичните фактори при организирането и развитието на дистрибуционната система с аграрни продукти;
- показани са модели на конкурентни дистрибуционни системи, които могат да се използват в практиката.

6. Критични бележки и въпроси.

Дисертационният труд е завършено научно изследване - с изпълнени цел и задачи и доказана изследователска теза. Нямам критични бележки, а само някои препоръки.

Препоръчително е в първата част на разработката, при изясняване на ключовите за научното изследване понятия, да се разкрива авторовата позиция и оценяване на различните дефиниции, както и да има аналитични елементи относно различните подходи на отделните автори.

Формулирането на изводите след всяка част би могло да е в по-обобщаващ и синтезиран вид, а не описателен. По този начин би се постигнала по-голяма яснота и категоричност.

Въпрос: Какви конкурентни предимства ще създаде на дистрибуционна система на аграрни продукти в Сърбия дигиталната трансформация на селското стопанство?

Публикувани статии и цитирания.

Представени са пет научни публикации по темата на дисертационният труд. Три от тях са в съавторство и две – самостоятелни.

Представеният автореферат отразява обективно структурата и съдържанието на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

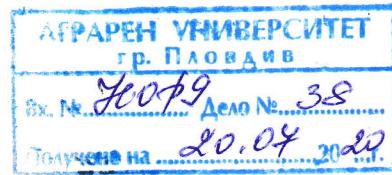
Въз основа на научените и приложените от докторантката, различни методи на изследване, правилно изведените експерименти, направените обобщения и изводи считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на Аграрния университет за неговото приложение, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително и да присъди на Йелена Мирослав Миланович образователната и научна степен **“доктор”** по научната специалност Организация и управление (селско стопанство и подотрасли).

Дата: 15.07.2020 г.
гр. Пловдив

ИЗГОТВИЛ
СТАНОВИЩЕТО: .....
(доц.д-р Тони Михова)

OPINION

on a dissertation for obtaining the educational and scientific degree "Doctor" in: field of higher education: 3. Social, economic and legal sciences, professional field: 3.8 Economics, scientific specialty: Organization and management (agriculture and sub-sectors).

Author of the dissertation: Jelena Miroslav Milanovic, part-time doctoral student at the Department of Management and Marketing at the Agricultural University, Plovdiv

Topic of the dissertation: "Competitiveness of the distribution systems of agricultural products in Serbia"

Reviewer: Assoc. Prof. Dr. Toni Bogdanova Mihova, Technical University - Sofia, Plovdiv branch

field of higher education: 3. Social, business and legal sciences, professional field: 3.8 Economics, scientific specialty: Economics and Management

appointed a member of the scientific jury by order № RD-16-267 / 05.03.2020 by the Rector of AU.

1. Relevance of the problem.

The urgency of the problem is determined by the importance of agriculture for the national economy of Serbia, arising from the large share that this sector occupies in GDP, national income, exports and employment.

The competitiveness of Serbian agriculture is an extremely important issue in relation to the real opportunities for strengthening agricultural production and expanding exports of agricultural products to both the EU and the rest of the Balkans.

In this regard, I believe that the studied problem related to the maintenance and development of a competitive distribution system of agricultural products in Serbia is relevant in theoretical and scientific-applied aspect.

2. Purpose, tasks, hypotheses and research methods.

The analysis of the factors determining the competitiveness of the distribution system of agricultural products and on this basis to propose a model for increasing these competitiveness is the main goal of the study. For its implementation four research tasks are solved.

The main thesis is clearly formulated - through the maintenance and development of a competitive distribution system of agricultural products is sustainable development of both rural areas and agriculture as an important sector of the national economy of

the Republic of Serbia. Several working hypotheses are also investigated, which contribute to the defense of the thesis.

The methodological tools are appropriately selected, in accordance with the set goals and research tasks.

3. Visualization and presentation of the obtained results.

The dissertation is properly structured and consists of an introduction, three chapters and a conclusion. Contains 184 pages, used literature and applications.

The results of the study are presented and illustrated with 20 diagrams and 146 tables.

4. Discussion of the results and used literature.

The introductory part substantiates the topicality of the topic, presents the scientific thesis, the object and subject of research, the goals and objectives of the research, the methods used and the scientific and applied contributions.

The first part examines the theoretical foundations of research, clarifying the key concepts - competitiveness, factors influencing competitiveness, approaches to measuring competitiveness, the specifics of competitiveness in agriculture, and how it contributes to the development of rural areas. The types of distribution channels and the elements of the physical distribution of agricultural products, as well as the modern technologies applied in the distribution and logistics sector are also considered.

In the second part of the dissertation the methodological tools of the research are determined. A questionnaire is being developed to determine the influence of all factors on the competitiveness model of the system for distribution of agricultural products. The questionnaire contains 12 questions describing each element of the physical distribution of agricultural products and 15 questions describing the competitiveness of the distribution system.

The third part presents the research models. These models are two - system 1 and 2. Within these models, through the application of the method of multiple correlation and the method of regression analysis, the relationships between the factors are investigated.

The conclusion summarizes the results obtained from the empirical study.

The literature review covers 137 scientific publications and works of authors, as well as electronic sources.

5. Contributions to the dissertation.

I accept the attached reference for the contributing ideas and solutions in the dissertation work with scientific and applied character. I appreciate the essential importance of the following:

- a conceptual framework for assessing the competitiveness of the distribution system with agar products in the Republic of Serbia has been developed;

- the competitiveness of the distribution system with agricultural products in the Republic of Serbia has been analyzed and assessed, as the critical factors in the organization and development of the distribution system with agricultural products have been established;
- models of competitive distribution systems that can be used in practice are shown.

6. Critical remarks and questions.

The dissertation is a completed scientific research - with completed goals and objectives and a proven research thesis. I have no critical remarks, only some recommendations.

It is recommended in the first part of the study, when clarifying the key concepts for scientific research, to reveal the author's position and evaluation of the different definitions, as well as to have analytical elements about the different approaches of individual authors.

The formulation of the conclusions after each part could be in a more general and synthesized form, rather than descriptive. In this way, greater clarity and certainty would be achieved.

Question: What competitive advantages will the digital transformation of agriculture create for the distribution system of agricultural products in Serbia?

Published articles and citations.

Five scientific publications on the topic of the dissertation are presented. Three of them are co-authored and two are independent.

The presented abstract objectively reflects the structure and content of the dissertation.

CONCLUSION:

Based on the different research methods learned and applied by the doctoral student, the correctly performed experiments, the summaries and conclusions made, I believe that the presented dissertation meets the requirements of ZRASRB and the Regulations of the Agricultural University for its application, which gives me reason to evaluate it **POSITIVE**.

I allow myself to suggest to the esteemed Scientific Jury also to vote **positively and to award Jelena Miroslav Milanović** the educational and scientific degree "Doctor" in the scientific specialty Organization and Management (Agriculture and Subsectors).

Date: 15.07.2020
Plovdiv

PRODUCED
BY: .....
(Assoc. Prof. Dr. Toni Mihova)

